

За спонтанної гетеракозної інвазії вірогідно зменшується в крові вміст еритроцитів на 20,6%, рівень гемоглобіну – 34,0%, загального білку – 16,4% і, навпаки, збільшується вміст лейкоцитів на 36,4% та прискорюється ШОЕ на 60,0%.

УДК 636.4.09:616.995.132

ЧОПИК Владислав, здобувач вищої освіти II курсу ОС «Магістр» спеціальності «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **ПРОСЯНИЙ Сергій**, канд. с.-г. наук, доцент

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський, Україна

ТЕРАПЕВТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТГЕЛЬМІНТНИХ ПРЕПАРАТІВ ЗА ГЕТЕРАКОЗУ КУРЕЙ

В період проходження виробничої практики в лютому експериментально визначалась ефективність застосування фензолу-К 22% і альбендазолу-ЛІ 10% за гетеракозної інвазії курей.

В умовах виробництва ефективність препаратів випробовували на спонтанно заражених гетеракісами курок різного віку. Результати гельмінтооскопії в дослідних групах птахів, з врахуванням інтенсивності інвазії за кількістю яєць гельмінтів в 1 г посліду, подано у табл. 1.

Таблиця 1

Результати гельмінтооскопії у курей дослідних груп до застосування антигельмінтиків

Показник	Вікова група птахів			
	Кури 7-8-місячного віку		Кури 9-12-місячного віку	
	I	II	I	II
Всього досліджено, гол	9	9	9	9
Інвазованість гетеракісами, гол.	9	9	9	9
Виділено екз. яєць гельмінтів у 1 г посліду	114	119	158	164

Отже, на початку дослідження сукупна екстенсивність інвазованості в усіх групах курей складала 100%. Інтенсивність інвазії в цілому у птахів була високою і в межах допустимої похибки.

Спостереження, проведені під час дегельмінтизації і в наступні дні після задавання антигельмінтиків показали, що кури поїдають лікувальну суміш з апетитом і швидко. Оцінка загального стану всіх груп птахів, які отримували антигельмінтики, показала відсутність будь-яких змін в їх поведінці. При дослідженні через 5, 10 і 15 днів після лікування у всіх групах було оцінено якість дегельмінтизації за показниками екстенсивності та інтенсивності (табл. 2).

Слід відзначити, що практично у всіх групах дослідних курей спостерігалось різке зменшення інтенсивності інвазії. Середня кількість екз. яєць гельмінтів у 1 г посліду на 15 добу після проведеної дегельмінтизації, залежно від групи, коливалась від 6 до 14.

На 5-ту добу після проведеної дегельмінтизації фензолом-К 22%, з 9 курей 7-8-місячного віку 5 повністю звільнились від паразитів. В подальшому тривав лікувальний ефект препарату і на 15 добу досліду лише одна курка залишилась інвазованою паразитами. При цьому в середньому кількість екз. Яєць гетеракісів в 1 г фекалій зменшилась за період досліду з 116 до 6, а інтенсефективність складала 94,8%.

Таблиця 2

**Результати гельмінтооскопії у курей інвазованих гетеракісами
після проведеної дегельмінтизації**

Показник	Вікова група курей			
	7-8-місяців		9-12-місяців	
	I	II	I	II
Всього досліджено, гол	9	9	9	9
Інвазованість гетеракісами, гол.: на 5 добу досліду	4	3	6	4
на 10 добу досліду	2	1	4	2
на 15 добу досліду	1	-	2	1
Екстенсефективність, %	88,9	100	77,8	88,9
Виділено екз. Яєць гельмінтів у 1 г посліду: до початку досліду	114	119	158	164
на 5 добу досліду	35	30	61	43
на 10 добу досліду	11	8	25	12
на 15 добу досліду	6	-	14	3
Інтенсефективність, %	94,8	100	91,1	98,2

При використанні альбендазолу-Л 10% динаміка звільнення від гельмінтів хворих на гетеракоз курей 7–8-місячного віку була кращою в порівнянні з I дослідною групою, а терапевтична ефективність на кінець досліду відповідала 100%.

При використанні фензолу-К 22% птахам 9-12-місячного віку, що мали вищу інтенсивність інвазії поступово відбувалось одужання курей, проте на кінець досліду екстенсефективність препарату складала 77,8%, а інтенсефективність – 91,1%. При використанні альбендазолу-Л 10% даній віковій групі курей інтенсивність звільнення їх від гетеракісів була кращою, проте одна курка все ж залишилась хворою. І якщо екстенсефективність по цій групі відповідала 88,9%, то інтенсефективність наближалась до максимальних значень.

Таким чином, результати досліджень показали, що при дегельмінтизації курей з клінічним перебігом гетеракозу і значною інтенсивністю інвазії лікувальна ефективність фензолу-К 10% і

альбендазолу-ЛІ 10%, що використовувались відповідно до інструкції з використання не є абсолютною. Також виявлено тенденцію, що ефективність препарату значно зростає при зменшенні інвазованості тварин збудником у більш молодих птахів. Екстенс- та інтенсефективність при дегельмінтизації фензолом-К 22 7-8-місячних курей зростає відповідно на 11,1 і 3,7% порівняно з 9-12-місячними птахами в яких інтенсивність інвазії була найвищою. Аналогічна закономірність простежується також при використанні альбендазолу-ЛІ 10%. Слід зазначити, що використані нами антгельмінтики до проведення експерименту не використовувалися.

GORCZYCA Zuzanna, Second year master's student of Biotechnology in animal production and health protection

RAJEWSKA Joanna, Fourth year student of Veterinary Medicine

Scientific supervisors – **PETRAJTIS-GOŁOBÓW Monika**, DVM PhD, Asst. Prof.,

GIZIŃSKI Sławomir DVM PhD DSc., Asst. Prof., Institute of Veterinary Medicine, Warsaw University of Life Sciences, Warsaw, Poland

MORPHOLOGY OF EPIDIDYMAL SPERMATOZOA IN CONTEXT OF PROTECTION OF ENDANGERED SPECIES BASED ON THE EXAMPLE OF RED DEER (*CERVUS ELAPHUS*)

The International Union for Conservation of Nature lists 56 species from the *Cervidae* family on the Red List of Threatened Species, more than half of which are classified as at least near threatened. Red deer (*Cervus elaphus* L.) as a whole species is listed as of least concern [1]. It is, however, according to IUCN, divided into seven subspecies, some of which are classified as endangered by the governments of the countries inhabited by those subspecies, i.e. *Cervus elaphus maral* in Iran [2] or *Cervus elaphus corsicanus* in Corsica, France [3].

The red deer subspecies found in Poland is *Cervus elaphus elaphus*. According to data collected by Statistics Poland, the deer headcount was about 292,7 thousand as of 10 March 2022 [4]. It is considered a game and subjected to selective killing with the season spanning from 21 August to the end of February [5]. The purpose of selective killing is to eliminate the stags considered not useful for breeding from the population.

Hunted stags are selected based on their antlers size and symmetry [6]. The reason for this is that it is believed that the antlers advertise the sperm quality and fertility of stags – larger and more symmetrical antlers indicate stags with better fertility [7]. So, the intent behind the selective killing is to eliminate the stags with small, asymmetrical antlers, which are presumed to have lower genetic potential.

It raises many questions: can we always correctly measure the genetic potential and fertility of stags by the antlers size?, doesn't selective killing disrupt biodiversity of the population and natural selection?